

ЗАТВЕРДЖУЮ

Тимчасово виконуючий обов'язки
Міністра оборони України

“08” 08 2019 року

ОСНОВНІ ЗАСАДИ мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України

1. Загальні положення

Володіння іноземними мовами особовим складом у системі Міністерства оборони України є важливим фактором реформування та розвитку Збройних Сил України, впровадження євроатлантичних стандартів і досягнення взаємосумісності зі збройними силами країн-членів і партнерів НАТО, участі у багатонаціональних операціях, навчаннях, інших заходах міжнародного оборонного співробітництва.

Для досягнення відповідності євроатлантичним стандартам та вимогам до вивчення іноземних мов у системі Міністерства оборони України організована та здійснюється мовна підготовка особового складу.

Існуючий стан справ щодо цільових рівнів володіння іноземними мовами особовим складом, зростання вимог до якості навчання, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення іншомовної освіти потребують корегування концептуальних засад мовної підготовки.

Необхідність удосконалення мовної підготовки у системі Міністерства оборони України обумовлена низкою чинників:

на теперішній час національна система мовної підготовки не повною мірою відповідає європейським та євроатлантичним стандартам у галузі іншомовної освіти;

існує нагальна потреба подальшого розвитку взаємосумісності з відповідними військовими структурами країн-членів і партнерів НАТО;

суттєво підвищуються вимоги до рівня володіння іноземними мовами та поширюються сфери їх використання у службовій діяльності особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України.

Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України (далі – Основні засади) визначають сучасну систему поглядів щодо підвищення ефективності вивчення іноземних мов особовим складом, основні поняття, принципи та стандарти, які визначають стратегію дій для досягнення поставлених цілей мовної підготовки.

2. Мета та строки реалізації Основних засад

Метою Основних засад є визначення сучасної стратегії, перспективних напрямів розвитку і удосконалення системи мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України, спрямованих на досягнення професійного рівня володіння іноземними мовами відповідно до мовного стандарту НАТО STANAG 6001 (далі – мовний стандарт СТАНАГ 6001).

Основні засади служать підґрунтям для формування та функціонування високоефективної системи мовної підготовки військовослужбовців і працівників у системі Міністерства оборони України, забезпечення виконання ними посадових (функціональних) обов'язків, які передбачають використання іноземних мов, підготовки кандидатів до навчання за кордоном у рамках міжнародних програм співробітництва Збройних Сил України у сфері військової освіти, до участі у міжнародних військових навчаннях, операціях з підтримання миру і безпеки у складі національного контингенту і національного персоналу, проходження служби (роботи) за кордоном та інших міжнародних заходах Збройних Сил України.

Реалізацію Основних засад передбачається здійснити двома етапами протягом 2019–2030 років.

На першому етапі (2019–2024 роки) передбачається продовження заходів щодо розвитку та посилення (оптимізації) системи мовної підготовки особового складу Збройних Сил України, в тому числі організація вивчення іноземних мов у військових частинах (підрозділах) у системі індивідуальної підготовки офіцерів, сержантського (старшинського) та рядового складу військової служби за контрактом для досягнення та підтримання відповідного рівня володіння іноземною, насамперед англійською, мовою. Впровадження та поширення використання дистанційних (онлайн) курсів з вивчення іноземних мов у Збройних Силах України.

На другому етапі (2025–2030 роки) передбачається поступове запровадження вимоги обов'язкового професійного володіння англійською мовою особовим складом Збройних Сил України при просуванні по службі на посади, що пов'язані з використанням іноземної мови у службовій діяльності, збільшення у складі Збройних Сил України військових частин і підрозділів, взаємосумісних з відповідними військовими частинами (підрозділами) країн-членів і партнерів НАТО.

3. Основні терміни та їх визначення

Мовна підготовка особового складу в системі Міністерства оборони України – це складова частина загальної системи підготовки військовослужбовців та працівників у системі Міністерства оборони України, що передбачає реалізацію комплексу узгоджених між собою

організаційних, наукових і навчально-методичних заходів, спрямованих на досягнення особовим складом відповідного цільового рівня володіння іноземними мовами для подальшого використання у службовій діяльності.

Рівень володіння іноземною мовою – це сукупність мовних знань, мовленнєвих навичок, вмінь та компетенцій, що визначає здатність особи до її практичного використання. У системі Міністерства оборони України цей рівень оцінюється за шкалою стандартизованих мовленнєвих рівнів, які відповідають рівням мовленнєвої компетенції за мовним стандартом СТАНАГ 6001.

Мовленнєві компетенції поділяються на шість рівнів від 0 до 5:

Рівень 0 – Відсутність практичного вміння.

Рівень 1 – Виживання.

Рівень 2 – Функціональний.

Рівень 3 – Професійний.

Рівень 4 – Експертний.

Рівень 5 – Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови.

Стандартизований мовленнєвий рівень (далі – СМР) – це оцінка мовленнєвої компетенції тестованого з одного з видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання або письма), визначена за шкалою СМР, яка включає такі рівні: СМР 0, СМР 0+, СМР 1, СМР 1+, СМР 2, СМР 2+, СМР 3, СМР 3+, СМР 4, СМР 4+; СМР 5). Визначення СМР наведено в додатку 1 до Основних засад.

Співвіднесення стандарту СТАНАГ 6001 із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти наведено в додатку 2 до Основних засад.

Стандартизований мовленнєвий профіль (далі – СМП) – це розгорнута оцінка рівня володіння іноземною мовою, яка складається з чотирьох показників СМР, а також показників проміжних рівнів (+), якщо такі є, щоб визначити рівень володіння мовленнєвими компетенціями з чотирьох видів мовленнєвої діяльності, записаних у такій послідовності: аудіювання, говоріння, читання, письмо.

Мовне тестування особового складу (далі – мовне тестування) – це захід щодо оцінювання рівня володіння іноземною мовою за допомогою стандартизованого мовного тесту, під час якого визначаються індивідуальні показники СМП.

Мовна сертифікація – це документальне оформлення результатів мовного тестування з виданням його учасникам свідоцтва про рівень володіння іноземною мовою відповідно до мовного стандарту СТАНАГ 6001.

Мовний тест – це підготовлений відповідно до встановлених вимог комплекс тестових завдань, які дозволяють визначити рівень мовленнєвої компетенції тестованих осіб за встановленими критеріями оцінювання. У системі Міністерства оборони України такими критеріями є відповідність мовної підготовки тих, хто навчається, до стандартизованих мовленнєвих рівнів (СМР).

Загальна мовна підготовка – це вивчення особовим складом іноземної мови відповідно до навчальної програми курсу, спрямоване на підвищення існуючого рівня володіння іноземною мовою з метою досягнення певного СМР.

Спеціальна мовна підготовка – це вивчення особовим складом іноземної мови за спеціальною навчальною програмою, спрямоване на засвоєння спеціальної лексики та термінології професійного спрямування в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків.

Мовленнєва діяльність – це сукупність комунікативних дій особи або осіб, що передбачає сприймання і розуміння іноземного мовлення в усній та письмовій формі, а також створення та передачу інформаційних повідомлень, службових документів, інших матеріалів з використанням різноманітних форм комунікації.

Курси іноземних мов у Збройних Силах України (далі – курси іноземних мов) – це навчальні підрозділи вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (далі – ВВНЗ та ВВП ЗВО), в окремих випадках навчальних центрів та окремо визначених військових частин, що призначені для вдосконалення мовної підготовки (загальної та спеціальної мовної підготовки) військовослужбовців та працівників Збройних Сил України, яким знання іноземних мов необхідні для виконання службових обов'язків, проходження військової служби (роботи) або навчання, в тому числі й за кордоном.

Інтенсивний курс іноземної мови – це навчальний курс, який проводиться за денною формою навчання, з повним відривом тих, хто навчається, від виконання службових обов'язків за місцем служби (роботи).

Неінтенсивний курс іноземної мови – це навчальний курс, заняття на якому проводяться протягом визначених годин робочого часу, з неповним відривом тих, хто навчається, від виконання службових обов'язків.

Дистанційний (онлайн) курс іноземної мови – це навчальний курс на основі використання технології дистанційного навчання, що передбачає систематичне, послідовне самостійне вивчення іноземних мов слухачами, як правило, у позаслужбовий час без відриву від виконання службових обов'язків.

Вступний рівень курсу іноземної мови (далі – вступний рівень) – це СМР, який визначено розробниками навчального курсу іноземної мови як мінімально необхідного для кандидатів на навчання, з урахуванням їх здібностей щодо засвоєння навчальної програми відповідного рівня складності.

Цільовий рівень курсу іноземної мови (далі – цільовий рівень) – це СМР (СМР 1, СМР 2, СМР 3), досягнення якого передбачено навчальною програмою курсу.

4. Принципи Основних засад

Основні засади будуються на таких основних принципах:

науковості, що полягає в організації мовної підготовки на засадах досягнень сучасної науки, передових інформаційних технологій, якісного науково-методичного забезпечення, використання науково обґрунтованих методик і технологій вивчення іноземної мови;

системності, що полягає в формуванні чіткої структури організації мовної підготовки на основі визначених потреб Збройних Сил України, плановості заходів, удосконалення методик викладання, програм підготовки та організації тестування для оцінювання результатів навчання;

послідовності, що полягає в тому, що кожен наступний етап вивчення іноземної мови передбачає досягнення більш вищого цільового рівня володіння мовою, ніж попередній рівень;

безперервності, що полягає у постійному підтриманні здобутих знань, вмінь, навичок, компетенцій з іноземної мови та їх нарощування;

автономності навчання, що полягає в тому, що необхідним елементом мовної підготовки на всіх її етапах є систематична, цілеспрямована самостійна робота щодо підтримання раніше досягнутого мовного рівня та подальшого вдосконалення мовних знань і умінь;

зв'язку навчання з практикою, що полягає у відповідності змісту та обсягу мовної підготовки конкретним потребам Збройних Сил України у підготовці особового складу з відповідним рівнем володіння іноземною мовою.

5. Система мовної підготовки особового складу

Основні засади впроваджуються шляхом створення та функціонування системи мовної підготовки особового складу.

Система мовної підготовки особового складу включає:

мовну підготовку військовослужбовців під час здобуття військової освіти у ВВНЗ та ВВП ЗВО;

підтримання особовим складом досягнутого мовленнєвого рівня у військах (силах);

мовну підготовку державних службовців Міністерства оборони України та працівників Збройних Сил України;

мовну підготовку на курсах іноземних мов у Збройних Силах України; підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов, тестологів та інструкторів з мовної підготовки.

5.1. Мовна підготовка військовослужбовців під час здобуття військової освіти у ВВНЗ та ВВП ЗВО (за категоріями особового складу)

5.1.1. Мовна підготовка курсантів

Курс мовної підготовки курсантів складається: з курсу загальної мовної підготовки та курсу спеціальної мовної підготовки відповідно до майбутньої спеціальності (спеціалізації) випускника.

Рекомендована кількість академічних годин навчальних занять із загальної мовної підготовки (на прикладі англійської мови) наведено в додатку 3 до Основних засад.

Метою вивчення курсантами іноземної мови під час навчання у ВВНЗ та ВВП ЗВО є розвиток і вдосконалення мовленнєвих вмінь та навичок у військово-професійній сфері відповідно до мовного стандарту НАТО СТАНАГ 6001.

5.1.2. Мовна підготовка слухачів, які здобувають оперативний та стратегічний рівні військової освіти

Слухачі оперативного та стратегічного рівнів підготовки повинні мати можливість підтримання попередньо набутих знань і вмінь з володіння іноземною мовою та підвищення рівня володіння нею під час проходження військово-спеціальної мовної підготовки.

5.1.3. Мовна підготовка ад'юнктів

Ад'юнкти підтримують і підвищують рівень володіння іноземною мовою під час проходження спеціальної мовної підготовки згідно з освітньо-науковими програмами підготовки докторів філософії.

Зміст мовної підготовки ад'юнктів корегується відповідно до специфіки обраної наукової спеціальності з метою вдосконалення й подальшого розвитку знань і вмінь з іноземної мови та їх використання у процесі науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

5.2. Підтримання особовим складом досягнутого мовленнєвого рівня у військах (силах)

Реалізація на практиці принципу безперервності мовної підготовки у військах (силах) здійснюється шляхом підтримання особовим складом досягнутого мовленнєвого рівня без відриву від виконання службових обов'язків у місцях постійної дислокації на заняттях з індивідуальної підготовки.

Подальше підвищення рівня мовної підготовки особового складу здійснюється виходячи з принципу службової необхідності на курсах іноземних мов у Збройних Силах України.

5.2.1. Підтримання офіцерським складом раніше досягнутого мовленнєвого рівня під час виконання службових обов'язків у військах (силах) здійснюється:

у військових частинах (підрозділах), в яких мовну підготовку включено до індивідуальної підготовки, – у процесі планових навчальних

занять та самостійної підготовки з використанням допоміжних навчально-методичних матеріалів з вивчення іноземних мов;

за інших обставин – у процесі самостійної підготовки, у тому числі й з використанням дистанційних засобів навчання.

5.2.2. Мовна підготовка рядового, сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом

Мовна підготовка рядового, сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом здійснюється за службовою необхідністю у процесі планових навчальних занять та самостійної підготовки.

Службова необхідність та цільові рівні мовної підготовки рядового, сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом визначаються Генеральним штабом Збройних Сил України, командуваннями видів Збройних Сил України, іншими органами військового управління для підпорядкованих військових частин (підрозділів) у цілому або за окремо визначеними посадами військовослужбовців.

5.3. Мовна підготовка державних службовців Міністерства оборони України та працівників Збройних Сил України

5.3.1. Прийом громадян на посади державних службовців Міністерства оборони України та працівників Збройних Сил України, що передбачають використання іноземних мов при виконанні службових обов'язків, здійснюється з урахуванням наявного рівня володіння ними іноземною мовою.

5.3.2. Удосконалення мовної підготовки зазначених категорій персоналу, які працюють на посадах, що передбачають використання іноземних мов, організовується за службовою необхідністю за поданням відповідних командирів (начальників), керівників органів військового управління та здійснюється:

на загальних і спеціалізованих курсах іноземних мов у Збройних Силах України;

на мовних курсах для державних службовців у рамках реалізації Програми професійної підготовки цивільного персоналу Міністерства оборони України;

у навчальних закладах іноземних держав за програмами міжнародного оборонного співробітництва;

у процесі самостійних занять.

5.4. Мовна підготовка на курсах іноземних мов у Збройних Силах України

Курси іноземних мов у Збройних Силах України за цільовим спрямуванням можуть бути загальні (з метою досягнення цільового мовленнєвого рівня підготовки, визначеного для курсу) та спеціалізовані (з метою засвоєння спеціальної лексики та термінології).

Курси іноземних мов у Збройних Силах України проводять в інтенсивній (з повним відривом тих, хто навчається, від виконання службових обов'язків) або неінтенсивній (навчальний курс, заняття на якому проводяться протягом визначених годин службового (робочого) часу) формі.

Інтенсивні курси іноземних мов дозволяють швидше досягнути необхідного результату мовної підготовки. Курси іноземних мов у військових навчальних закладах іноземних держав відносяться до інтенсивних.

5.4.1. Офіцерський склад послідовно проходить навчання на таких курсах іноземних мов:

на загальних курсах іноземної мови – для досягнення СМР, який визначено займаною або майбутньою посадою (для офіцерів, які перебувають у резерві кандидатів для просування по службі), за умови, що цей рівень перевищує цільовий рівень загального мовного курсу, пройденого раніше;

на спеціалізованих курсах іноземної мови – для вивчення спеціальної термінології відповідно до військової спеціальності (спеціалізації) та вимог, визначених за займаною або майбутньою посадою (для офіцерів, які перебувають у резерві кандидатів для просування по службі);

на мовних та фахових курсах у навчальних центрах і військових навчальних закладах іноземних держав.

5.4.2. Курсова підготовка рядового, сержантського (старшинського) складу військової служби за контрактом здійснюється за службовою необхідністю:

на курсах іноземних мов на базі ВВНЗ та ВВП ЗВО (військових коледжів сержантського складу), спеціалізованих мовних курсах та у військових навчальних закладах іноземних держав – в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків за посадою;

під час підготовки підрозділів до участі в багатонаціональних навчаннях та миротворчих операціях з підтримання миру та безпеки – у процесі проходження спеціальної мовної підготовки з англійської мови та, за необхідністю, мови країни майбутнього перебування, що здійснюється за допомогою штатних військових перекладачів підрозділу або інших окремо визначених посадових осіб і повинна забезпечити вивчення спеціально розроблених розмовників.

5.4.3. Результативність роботи курсів іноземних мов вимірюється у

відсотках слухачів, які досягли цільового рівня мовної підготовки, відносно загальної кількості тих, хто закінчив навчання на цих курсах.

Високоєфективною є курсова підготовка, де 70 і більше відсотків слухачів досягли цільового рівня мовної підготовки, ефективною – від 50% до 69%, малоефективною – від 40 % до 49 %, неефективною нижче 40 %.

5.5. Підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов, тестологів та інструкторів з мовної підготовки

Підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов ВВНЗ та ВНП ЗВО, тестологів та інструкторів з мовної підготовки повинне здійснюватися не рідше одного разу на 5 років шляхом проходження перепідготовки і підвищення кваліфікації в Україні та за кордоном.

Підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов та тестологів має бути організовано з урахуванням вимог мовного стандарту СТАНАГ 6001.

Сучасною вимогою до методичної підготовки викладачів іноземних мов є опанування ними комунікативною методикою навчання, що максимально спрямована на наближення навчального процесу до умов реального функціонування іноземної мови, а основним способом навчання є моделювання ситуацій професійного спілкування.

Підготовка тестологів спрямовується на опанування новітніми методиками розроблення мовних тестів та проведення мовного тестування.

Після включення навчальної дисципліни “Іноземна (англійська) мова” до програми індивідуальної підготовки особового складу у військах (силах) та введення штатних посад інструкторів з мовної підготовки буде організовано підвищення їх кваліфікації та перепідготовки.

6. Форми проведення мовної підготовки особового складу та стандартизація мовного тестування у системі Міністерства оборони України

З урахуванням умов проходження особовим складом служби (роботи), мовна підготовка здійснюється в різних формах.

6.1. Мовна підготовка під керівництвом викладача (інструктора)

Навчання іноземної мові, що здійснюється під керівництвом кваліфікованого викладача (інструктора), є найбільш ефективною формою мовної підготовки.

6.2. Самостійна підготовка

Самостійна підготовка є необхідним та обов’язковим елементом успішного опанування іноземною мовою. Самостійна підготовка передбачає систематичне опрацювання завдань викладача (інструктора) з використанням навчально-методичних посібників та інших навчальних матеріалів, мовних лабораторій, засобів дистанційного навчання.

6.3. Дистанційна форма навчання

Дистанційний курс вивчення іноземної мови проводиться без відриву особового складу від виконання службових обов'язків за посадою, на основі використання технології дистанційного навчання. Дистанційна форма навчання, у разі наявності технічних можливостей у того, хто навчається, позбавляє його обмежень щодо місця і часу для занять.

6.4. Змішана форма навчання

Мовна підготовка може використовувати переваги як навчання під керівництвом викладача (інструктора), так і дистанційної форми навчання.

Така змішана мовна підготовка може складатися з попереднього, дистанційного курсу, який є підготовчим до курсу під керівництвом викладача (інструктора), після завершення якого, досягнутий рівень володіння підтримується і підвищується на подальшому дистанційному курсі.

6.5. Стандартизація мовного тестування

Мета мовного тестування – визначення рівня володіння іноземною мовою за допомогою стандартизованого мовного тесту.

Наукове та навчально-методичне забезпечення мовного тестування та мовної сертифікації відповідно до мовного стандарту СТАНАГ 6001 здійснюється централізовано для досягнення єдиного розуміння положень мовного стандарту щодо розробки мовних тестів та методики проведення мовного тестування.

Мовні тести розробляються згідно з зазначеним мовним стандартом з метою організації оцінювання особового складу щодо рівня володіння іноземною мовою від СМР 0 до СМР 3.

Для підтвердження вищих рівнів володіння іноземною мовою (СМР 4, СМР 5) до розроблення тестів і складу екзаменаційної комісії мають бути залучені носії відповідних іноземних мов, які є фахівцями у сфері мовної підготовки та тестування.

7. Напрями реалізації Основних засад

Впровадження Основних засад здійснюється за такими основними напрямами:

- удосконалення системи управління та механізмів планування, організації, супроводження і контролю ефективності заходів у системі мовної підготовки Міністерства оборони України;

- удосконалення діючих та розробка нових нормативно-правових актів Міністерства оборони України щодо мовної підготовки та мовного тестування особового складу;

- визначення поточних та перспективних потреб Збройних Сил України щодо мовної підготовки особового складу (за роками, рівнями підготовки,

спеціалізованими напрямами, кількістю і категоріями особового складу, іноземними мовами, що вивчатимуться);

визначення перспективної структури мережі курсів іноземних мов (за місцями розташування, іноземними мовами, кількістю навчальних груп, цільовими рівнями підготовки та спеціалізацією), яка відповідатиме потребам Збройних Сил України, їх фінансовим та ресурсним можливостям;

розроблення нових стандартизованих навчальних програм з вивчення іноземної мови у ВВНЗ та ВВП ЗВО на курсах іноземних мов;

перехід ВВНЗ та ВВП ЗВО тактичного рівня підготовки військових фахівців на нові стандартизовані навчальні програми з вивчення іноземної мови;

внесення змін у терміни підготовки слухачів на загальних курсах іноземних мов у залежності від цільових рівнів підготовки;

розроблення навчальних програм та навчально-методичних матеріалів з вивчення англійської мови у військових частинах (підрозділах) у системі індивідуальної підготовки військовослужбовців;

створення механізму попереднього мовного тестування кандидатів на навчання на курсах іноземних мов, а також проведення проміжного тестування з метою діагностування успішності навчання слухачів курсів іноземних мов;

розроблення та започаткування у ВВНЗ та ВВП ЗВО спеціальних (корегувальних) мовних курсів, метою яких є підвищення рівня володіння іноземною мовою до СМР 2 з певних видів мовленнєвої діяльності;

подальша реорганізація мережі курсів іноземних мов з метою збільшення кількості навчальних груп з цільовим рівнем СМР 3;

розроблення мовних курсів з використанням технології дистанційного навчання та змішаних (частково дистанційних) курсів для організації вивчення іноземної мови з мінімальним відривом особового складу від виконання службових обов'язків за посадою;

забезпечення потреб Збройних Сил України щодо мовного тестування та мовної сертифікації особового складу у межах вимог СМР 1 – СМР 3 з англійської мови та СМР 1 – СМР 2 з інших мов, що вивчаються у системі мовної підготовки, та удосконалення процедур мовного тестування на основі СТАНАГ 6001;

запровадження у ВВНЗ та ВВП ЗВО централізованої системи підвищення кваліфікації з методики викладання іноземної мови та здійснення заходів зі стандартизації підготовки тестологів;

забезпечення регулярної участі представників Збройних Сил України у міжнародних заходах з мовної підготовки військовослужбовців та досвіду збройних сил країн-членів НАТО щодо організації вивчення іноземних мов;

запровадження системи централізованого інформаційного забезпечення самостійної мовної підготовки особового складу з використанням інформаційних технологій;

облаштування спеціалізованих класів для самостійної мовної

підготовки у ВВНЗ та ВВП ЗВО, військових частинах (підрозділах), у яких іноземна мова вивчається в системі індивідуальної підготовки;

поширення практики залучення викладачів та інструкторів країн-членів НАТО до мовної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України за євроатлантичними стандартами;

продовження співпраці в рамках реалізації Програми НАТО “Удосконалення військової освіти” (DEEP);

удосконалення системи мовної підготовки професійного сержантського (старшинського) складу Збройних Сил України відповідно до євроатлантичних стандартів;

подальше вдосконалення матеріально-технічного, ресурсного, наукового та навчально-методичного забезпечення мовної підготовки особового складу.

8. Основні завдання та очікувані результати

Основні завдання Основних засад визначаються з урахуванням особливостей етапів її реалізації.

На першому етапі (2019–2024 роки) основними завданнями є:

визначення переліку військових частин (підрозділів) та органів військового управління, в яких потрібно включення вивчення іноземної мови до програм індивідуальної підготовки офіцерів, сержантського, старшинського та рядового складу військової служби за контрактом, внесення змін до організаційно-штатних структур визначених військових частин (підрозділів), органів військового управління щодо введення та укомплектування посад інструкторів з мовної підготовки;

розробка навчальних програм та навчально-методичних матеріалів з вивчення іноземної (англійської) мови у військових частинах (підрозділах), органах військового управління у системі індивідуальної підготовки особового складу військової служби за контрактом;

впровадження попереднього мовного тестування кандидатів на навчання на курсах іноземних мов у процес відбору та розподілу кандидатів за рівнями мовної підготовки;

встановлення для кандидатів на навчання у ВВНЗ та ВВП ЗВО за спеціальностями “Філологія” (спеціалізація “Військовий переклад”) та “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії” (спеціалізація “Міжнародні відносини у воєнній сфері”) вступного рівня володіння іноземною мовою СМР 2 (Функціональний);

розробка типових навчальних програм з вивчення іноземних мов у ВВНЗ та ВВП ЗВО, в тому числі й типової навчальної програми з обсягом до 580 навчальних годин для військових фахівців тактичного рівня та типової навчальної програми з обсягом до 250 навчальних годин для військових фахівців оперативного рівня;

поширення практики викладання на старших курсах (починаючи з третього курсу) у ВВНЗ та ВНП ЗВО окремих навчальних дисциплін англійською мовою;

впровадження використання дистанційних курсів вивчення іноземної мови у Збройних Силах України;

організація інтенсивного цільового використання мовних лабораторій у системі мовної підготовки особового складу.

На другому етапі (2025–2030 роки) основними завданнями є:

запровадження вимоги обов'язкового володіння англійською мовою і проведення незалежного мовного тестування військовослужбовців та працівників Збройних Сил України при просуванні по службі на посади, служба (робота) на яких передбачає знання іноземної мови на рівні, не нижчому стандартизованого мовленнєвого рівня СМР 2 (Функціональний);

перехід ВВНЗ та ВНП ЗВО на нові навчальні програми з вивчення іноземної мови, забезпечення досягнення випускниками цільових рівнів мовної підготовки не нижче СМР 2;

подальше вдосконалення фінансового, матеріально-технічного, наукового та навчально-методичного забезпечення мовної підготовки особового складу Збройних Сил України;

запровадження у Збройних Силах України централізованої системи підвищення кваліфікації з питань методики викладання іноземних мов та мовного тестування науково-педагогічних працівників ВВНЗ та ВНП ЗВО, інструкторів з мовної підготовки;

забезпечення регулярної участі представників Збройних Сил України у міжнародних заходах з питань мовної підготовки військовослужбовців, продовження практики мовної та фахової підготовки за кордоном за програмами НАТО та країн-партнерів.

Реалізація положень Основних засад дозволить запровадити високоефективну, оптимальну за структурою, змістом та обсягом систему мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України, що забезпечить можливість виконання особовим складом своїх посадових (функціональних) обов'язків з використанням іноземних мов.

Положення Основних засад можуть коригуватися та доповнюватися залежно від змін, що відбуваються відповідно до поточних та перспективних завдань функціонування системи Міністерства оборони України, фінансово-економічного забезпечення та результатів виконання запланованих заходів.

9. Прикінцеві положення

Впровадження Основних засад здійснюватиметься шляхом виконання заходів, передбачених Планом дій (Дорожньою картою) реалізації Основних засад мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони

України (далі – План дій), який затверджується заступником Міністра оборони України (згідно з розподілом функціональних повноважень).

Заходи, передбачені Планом дій, будуть здійснюватися послідовно, системно та цілеспрямовано структурними підрозділами Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, командуваннями видів Збройних Сил України та іншими органами військового управління у визначені терміни та з метою досягнення поставлених цілей.

Координацію заходів з мовної підготовки особового складу, які проводитимуться у Збройних Силах України відповідно до Основних засад, здійснюватиме:

у Міністерстві оборони України – Департамент військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики та Департамент кадрової політики;

у Генеральному штабі Збройних Сил України – Головне управління персоналу.

Оцінку результатів реалізації Основних засад передбачається здійснювати щорічно на основі моніторингу виконання заходів Плану дій.

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України

Додаток 1
до Основних засад мовної
підготовки особового складу
в системі Міністерства
оборони України

Визначення стандартизованих мовленнєвих рівнів, які відповідають рівням
мовленнєвої компетенції за мовним стандартом НАТО STANAG 6001
(у 5-й редакції)

I. Основні рівні

1. Аудіювання

СМР 0 (Відсутність практичного вміння)

Практичне нерозуміння розмовної мови за винятком окремих випадково знайомих слів. Неспроможність сприймати зміст повідомлення при усному спілкуванні.

СМР 1 (Виживання)

Розуміння звичних загальних фраз та коротких простих речень, які містять інформацію про особисту повсякденну діяльність і задоволення мінімальних практичних потреб. Прикладами таких ситуацій є елементарні вислови ввічливості, отримання інформації про способи пересування і дії, вимоги роботодавця. Ситуації мають бути чіткими і зрозумілими з контексту.

Розуміння простих фраз, висловлювань, запитань, відповідей та дуже простих розмов. Тематика обмежується такими повсякденними потребами як харчування, житло, транспорт, час, прості розпорядження і вказівки за напрямками руху.

Розуміння носія мови, навіть якщо той має навички спілкування з іноземцями, відбувається за умов, що він говорить повільно і часто повторює або перефразовує сказане.

Часте нерозуміння як основного змісту, так і другорядних фактів. Здатність розуміти мову засобів масової інформації або розмову між носіями мови тільки в тому випадку, якщо зміст є абсолютно простим і передбачуваним.

СМР 2 (Функціональний)

Рівень, достатній для розуміння розмови на повсякденну, суспільну і власну професійну тематику. У безпосередньому спілкуванні зміст розмови сприймається повністю, якщо розмова ведеться стандартною мовою в звичайному темпі, з невеликою кількістю повторів і перефразувань у тому

випадку, коли співрозмовником є носій мови, який не звик до спілкування з не носіями мови.

Розуміння розмови конкретного змісту на різноманітні теми, такі як розповідь про себе та свою сім'ю, суспільні справи, які становлять особистий або загальний інтерес, повсякденні робочі питання, опис осіб, місць або речей, а також розповіді про сучасні, минулі і майбутні події. Здатність розуміти основний зміст розмов, що стосуються власної професійної компетенції. Незважаючи на недостатнє відчуття стилю присутня здатність сприймати змістові переходи та засоби структуризації, навіть, в доволі складних розмовах. Здатність сприймати загальний зміст на рівні розмовних блоків, навіть якщо розповідь містить багато фактів та подробиць. Здатність розуміти слова і фрази, що звучать у несприятливих умовах (наприклад через гучномовець на вулиці або в ситуації підвищеної емоційної напруги) значно обмежена.

Під час прослуховування повідомлень засобів масової інформації або розмови між носіями мови, коли використовується більш складна або спеціалізована мова, розуміння лише загального змісту. Здатність сприймати інформацію фактичного характеру, а не мовні нюанси у поданні фактів.

СМР 3 (Професійний)

Здатність розуміти розмову в більшості офіційних і неформальних ситуаціях, що стосуються практичної, суспільної, професійної, особистої діяльності та питань професійної компетенції. При безпосередньому спілкуванні здатність розуміти розмову, яка ведеться в нормальному темпі, стандартною і чіткою мовою. Здатність чітко розуміти мову, якою користуються під час зустрічей, дискусій, брифінгів та в усіх інших формах мовлення, які пов'язані з тривалим обговоренням різноманітних тем і ситуацій, у тому числі незнайомих. Точне розуміння подробиць у розмові між освіченими носіями мови, розуміння лекцій та дискусій на загальну та власну професійну тематику, телефонних розмов і радіопередач, які транслуються достатньо чіткою мовою. Здатність розуміти розмову, яка містить припущення, твердження та обґрунтування думки, аргументацію, заперечення тощо.

Розуміння абстрактних понять при обговоренні складних тем з таких галузей як економіка, культура, наука, техніка, а також при обговоренні проблематики, що стосується власної професійної компетенції. Здатність розуміти у розмові не тільки висловлене в прямій формі, але і те, що мається на увазі. Здатність розрізняти основні стилі, відчувати гумористичні, емоційні відтінки, а також тонкощі мови.

Для розуміння рідко виникає потреба в додатковому повторюванні, перефразуванні і додаткових поясненнях. Проте, можливе нерозуміння носіїв мови, які ведуть розмову у швидкому темпі, з використанням сленгу, місцевих висловів або розмовляють на діалекті.

СМР 4 (Експертний)

Розуміння всіх типів і стилів мовлення, які використовуються при спілкуванні на загальні та професійні теми, включаючи такі ситуації як

обговорення політичного курсу або стратегії, висловлювання точок зору, прослуховування лекцій, участь у переговорах.

Розуміння вишуканої мови, яка розрахована на аудиторію високоосвічених носіїв мови, навіть коли йдеться про незнайомі теми загального або професійного характеру. Здатність розуміти різноманітні висловлювання, розраховані на будь-яку аудиторію, спрямовані на переконання, ствердження, обговорення тощо. Здатність швидко пристосовуватися до зміни теми розмови або змін голосу під впливом емоцій. Здатність легко сприймати мовлення при раптових змістових переходах у повідомленнях офіційного і неофіційного характеру, призначених для будь-якої аудиторії. Здатність розуміти мовлення, яке містить широкий спектр складних лексико-граматичних конструкцій. Здатність добре відчувати семантичні відтінки і стиль мовлення, а також розуміти іронію і гумор. Здатність сприймати складний абстрактний зміст при обговоренні тем, які відносяться до спеціалізованих галузей, таких як економіка, культура, наука і технології, а також сфери власної професійної компетенції. Здатність добре розуміти загальний зміст і подробиці в повідомленнях засобів масової інформації та в розмові між носіями мови.

У більшості випадків здатність розуміти розмову з використанням місцевих висловів і діалекту.

СМР 5 (Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови)

Розуміння усного мовлення на рівні добре освіченого носія мови. Здатність повністю розуміти всі типи і стилі мовлення, які є зрозумілими для високоосвічених носіїв мови, у тому числі різноманітні діалекти, можливо за винятком сленгу за наявності сильного шуму.

2. Говоріння

СМР 0 (Відсутність практичного вміння)

Неспроможність підтримувати розмову. Здатність висловлюватись обмежена окремими випадково підібраними словами, такими як привітання або найпростіші ввічливі вислови. Неспроможність донести зміст при спілкуванні.

СМР 1 (Виживання)

Уміння вести просту за змістом розмову при безпосередньому спілкуванні в типових повсякденних ситуаціях. Здатність будувати речення шляхом поєднання знайомих завчених слів та висловів. Здатність розпочинати, підтримувати і завершувати нетривалу розмову, ставлячи короткі прості запитання співбесіднику та відповідаючи на його запитання. Здатність спілкуватися на побутовому рівні з метою задоволення мінімальних особистих практичних потреб, використовуючи загальноповсякденні конструкції, вживати елементарні вислови ввічливості, представлятися і надавати елементарну інформацію про себе та інших людей, обмінюватися привітаннями, дізнаватися про прості біографічні дані і надавати їх; обговорювати прості повсякденні робочі завдання,

висловлювати прохання, які стосуються речей, послуг і надання допомоги, звертатися за інформацією і роз'ясненням, висловлювати задоволення, незадоволення і схвалення.

Теми розмови можуть стосуватися таких елементарних потреб як замовлення їжі, житло, користування транспортом і покупки. Носії мови, які звикли спілкуватися з іноземцями, у розмові з особою, яка володіє мовою на цьому рівні, інколи вимушені перепитувати, щоб зрозуміти сказане.

Нездатність говорити з природною швидкістю і підтримувати тривалу розмову, окрім як спираючись на заздалегідь завчений матеріал. Однак особа здатна складати речення і формулювати ланцюжок з двох або більше простих коротких речень, пов'язаних за змістом і поєднаних між собою широковживаними сполучниками. Фонетичні, лексичні і граматичні помилки часто призводять до викривлення змісту. Розуміння граматичних часів дуже нечітке. Вагання у підборі слів. Порядок слів неправильний. Часті паузи. Відчутне напруження в мовленні (за винятком часто вживаних висловлювань). Часте використання лише однієї видо-часової форми та уникання вживання певних конструкцій. Вживаються неефективні перефразування і корегування. Відчутне напруження в мовленні (за винятком часто вживаних висловлювань). Вживаються неефективні перефразування і корегування.

СМР 2 (Функціональний)

Уміння спілкуватися в повсякденних та стандартних робочих ситуаціях. Здатність описувати людей, місця і речі, розповідати про теперішні, минулі, майбутні події логічно завершеними, але простими розмовними блоками, стверджувати факти; порівнювати, протиставляти, надавати конкретні інструкції та вказівки, ставити передбачувані запитання і відповідати на такі запитання. Здатність обговорювати у звичайній неформальній обстановці конкретні теми, наприклад робочі та сімейні справи, власне оточення, інтереси, подорожі, новини дня. Здатність говорити розгорнутими реченнями в повсякденних ситуаціях, наприклад під час вирішення особистих питань та питань, що пов'язані з житлом, давати складні, детальні та довгі пояснення, обговорювати зміни планів щодо подорожей або інших справ. Здатність вести розмову з носієм мови, який не має досвіду спілкування з іноземцями, хоча останній при цьому вимушений пристосовуватись до деяких обмежень. Здатність об'єднувати декілька речень у зв'язний розмовний блок. Прості граматичні конструкції використовуються правильно, з дотриманням основних граматичних правил, хоча при цьому більш складні граматичні конструкції використовуються неточно або взагалі не вживаються. Лексика використовується точно в часто вживаних висловлюваннях, в інших випадках інколи незвично чи неточно.

Фонетичні, граматичні та лексичні помилки інколи призводять до викривлення змісту. Разом з тим, незважаючи на те, що інколи відчувається брак розмовних навичок, у цілому розмовне вміння забезпечує можливість усного спілкування у відповідності із ситуацією.

СМР 3 (Професійний)

У більшості ситуацій як офіційного, так і неформального характеру здатність ефективно спілкуватися на практичні, суспільні і професійні теми, легко обговорювати питання, які становлять особливий інтерес або стосуються галузі власної професійної компетенції. Здатність користуватися мовою під час виконання таких звичайних робочих завдань як надання аргументів та роз'яснень, обґрунтування рішень, реагування на виступи, висловлювання згоди, ствердження та відстоювання думки. Уміння ефективно користуватися мовою під час нарад, брифінгів, будувати розгорнуті складні монологи, робити припущення і обговорювати незнайомі теми та ситуації. Здатність формулювати запитання, адресовані носію мови для отримання інформації або з'ясування думки. Здатність говорити на абстрактному рівні на такі теми як економіка, культура, наука, техніка, філософія, а також проблематика з галузі власної професійної компетенції.

Уміння вести тривалі бесіди, виражати зміст точно та ефективно. Використання граматичних конструкцій гнучке і правильне. Уміння говорити впевнено, влучно, чітко, висловлюватись доволі природно, вільно обговорювати різноманітні теми, не відчуваючи браку слів чи висловів, а також висловлювати думки у формі, яка є легко зрозумілою для носія мови.

Неповне розуміння деяких культурних особливостей, прислів'їв та натяків, прихованих відтінків та значень сталих висловів, але при цьому здатність легко відновлювати хід розмови. У вимові може відчуватися іноземний акцент. Трапляються помилки у використанні рідко вживаних та складних граматичних конструкцій, притаманних офіційному стилю спілкування. Невелика кількість незначних граматичних, фонетичних і лексичних помилок не впливає на передачу змісту і рідко заважає у розмові з носієм мови.

СМР 4 (Експертний)

Здатність точно висловлювати думку у розмові на будь-які загальні та професійні теми, у тому числі давати роз'яснення щодо політичного курсу або стратегії та висловлювати власну точку зору. Здатність виконувати дуже складні комунікативні завдання, у тому числі обговорювати питання, що стосуються незнайомої загальної або спеціалізованої тематики, на рівні, аналогічному рівню високоосвіченого носія мови.

Уміння легко і ефективно користуватися мовою під час спілкування з будь-якою аудиторією. Здатність користуватися мовою для обговорення проблемних питань і переконання співрозмовника. Уміння використовувати інтонацію як засіб вираження емоційного ставлення до предмета розмови під час обговорення загальних або професійних питань з носіями мови. Здатність легко змінювати тему розмови, виражати емоції і реагувати на зміни в мовній поведінці співрозмовника. Здатність спілкуватися на рівні з носіями мови на конференціях, переговорах, лекціях, презентаціях, брифінгах і під час ведення дискусій. Здатність протягом довгого часу говорити на абстрактні теми і відстоювати власну думку на цьому рівні. Тематика може стосуватися таких галузей як культура, наука, технології, а

також галузі власної професійної компетенції. Уміння правильно будувати розмову, виражати зміст і використовувати необхідні стилістичні засоби відповідно до ситуації.

Здатність передавати відтінки змісту та враховувати культурні аспекти правил усного спілкування.

Уміння говорити легко і плавно, впевнено використовуючи різноманітні стилі. Однак людина, яка розмовляє на цьому рівні, рідко сприймається як носій мови. При цьому жодний з недоліків усного мовлення, таких як, наприклад іноземний акцент, не заважають розумінню.

СМР 5 (Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови)

Уміння вести розмову на рівні високоосвіченого носія мови, який розмовляє дуже розбірливо і дотримується культурних норм, прийнятих для даної мови в країні або на території, де вона поширена. Здатність вільно користуватися мовою за будь-яких обставин таким чином, щоб усі характеристики мовлення, у тому числі вибір слів, використання сталих висловів і розмовних форм, з урахуванням культурних особливостей і правил усного спілкування, сприймалися освіченим носієм мови як такі, що цілком відповідають нормам рідної мови. Вимова аналогічна стандартній вимові освіченого носія мови.

3. Читання

СМР 0 (Відсутність практичного вміння)

Практична нездатність читати іноземною мовою. Переважно неправильне розуміння або повне нерозуміння змісту написаного.

СМР 1 (Вживання)

Уміння читати прості зв'язні тексти, в яких інформація викладається однозначно і безпосередньо стосується повсякденних життєвих або робочих ситуацій. Тексти можуть включати короткі нотатки, об'яви, прості описи людей, місць або речей, короткі та прості географічні відомості, інформацію про уряд і валютну систему країни; набори коротких вказівок за напрямками руху і простих інструкцій (заяви, карти, меню, довідники, брошури, прості розклади). Здатність розуміти основний зміст граматично простих текстів, що містять часто вживану лексику, включаючи загальновідомі міжнародні терміни і споріднені слова, які є подібними до слів, що вживаються в рідній мові.

Розуміння подробиць у процесі повного або вибіркового читання. Здатність здогадуватися про значення незнайомих слів з простого контексту. Здатність виділяти основні змістові елементи доволі складних текстів, але при цьому деколи неправильне розуміння деяких простих текстів.

СМР 2 (Функціональний)

Достатній рівень розуміння під час читання простих автентичних текстів на знайому тематику. Здатність читати точні та основані на фактах тексти, що містять описи осіб, місць, речей і подій у теперішньому, минулому і майбутньому часі. Прикладами таких текстів можуть бути

повідомлення преси про звичайні, часто повторювані події, прості біографічні відомості, розповіді про події суспільного життя, звичайні ділові листи і прості технічні тексти, розраховані на широкий загаль читачів.

Здатність читати нескладну прозу зі знайомої тематики, в якій події, зазвичай, представлені у логічній послідовності. Здатність визначити та зрозуміти головний зміст і подробиці літературного тексту, розрахованого на широкий загаль читачів, а також відповісти на запитання, що стосуються фактів, які подаються в тексті. Нездатність розуміти безпосередньо з тексту те, про що написано в непрямій формі, або розуміти нюанси мови, якою описані факти. Здатність легко розуміти прозу, написану типовими граматичними конструкціями. Відносно невеликий лексичний запас компенсується здатністю використовувати інформацію з контексту та загальні знання для розуміння текстів. Здатність узагальнювати та співвідносити інформацію, знаходити потрібну інформацію в доволі складних текстах на власну професійну тематику, щоправда, не завжди з високою ефективністю.

СМР 3 (Професійний)

Здатність майже з повним розумінням читати різноманітні автентичні тексти на загальну та професійну тематику, у тому числі незнайому. Здатність ефективно використовувати читання як засіб навчання. Зміст матеріалів охоплює новини, інформаційні повідомлення, аналітичні статті в періодичних виданнях для освічених носіїв мови, особисті та ділові листи, доповіді і матеріали на спеціалізовану тематику. Здатність розуміти такі мовні засоби як припущення, обґрунтування, аргументація, роз'яснення, уточнення та деталізація. Розуміння інформації абстрактного характеру в текстах на складну тематику (економічну, культурну, наукову, технологічну), а також на власну професійну тематику.

Уміння майже завжди правильно тлумачити прочитане, співвідносити думки і сприймати інформацію, викладену в непрямій формі. Відчуття стилю, гумористичних та емоційних відтінків і тонкощів письмової мови. Неправильне розуміння прочитаного трапляється рідко.

Уміння визначати головний зміст більш складних текстів, але нездатність виявити тонкощі. Не завжди повне розуміння текстів з надзвичайно складною структурою, які містять рідко вживані сталі вислови або дуже специфічну інформацію культурологічного характеру. Швидкість читання може бути дещо повільнішою, ніж в освіченого носія мови.

СМР 4 (Експертний)

Здатність повністю розуміти всі стилі і типи текстів, написані на будь-яку, у тому числі незнайому загальну і професійну тематику, наприклад статті в газетах, журналах, спеціалізованих академічних виданнях, розраховані на високоосвіченого читача і присвячені питанням економіки, культури, науки і технологій, а також питанням, які відносяться до галузі власної професійної компетенції. Здатність відстежувати несподівані повороти думки в текстах на будь-яку загальну тематику, які розраховані на широкий загаль читачів.

Здатність розуміти як загальний зміст, так і подробиці в будь-яких текстах, включаючи тексти на складні абстрактні теми. Здатність розуміти майже всі культурні особливості письмової мови та визначати приналежність текстів до різновидів письмового мовлення, які існують у рамках даної культури. Здатність тонко відчувати стилістичні нюанси, іронію і гумор. Здатність читати з майже такою ж швидкістю, як у носія мови. Здатність читати тексти, написані від руки достатньо розбірливим почерком.

СМР 5 (Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови)

Розуміння текстів на рівні високоосвіченого носія мови. Здатність повністю розуміти всі типи і стилі письма, зрозумілі для високоосвіченого носія мови.

Здатність читати юридичні документи загального характеру, технічні тексти, сучасну літературну прозу і класичні тексти на рівні з високоосвіченим носієм мови, який не має профільної освіти в даній галузі. Здатність читати різноманітні документи, написані від руки.

4. Письмо

СМР 0 (Відсутність практичного вміння)

Неспроможність користуватися письмом.

СМР 1 (Виживання)

Уміння писати на рівні особистих потреб, наприклад складати списки, писати короткі нотатки, поштові листівки, особисті листи, телефонні повідомлення, запрошення, заповнювати анкети і писати заяви; написане являє собою набір речень (або уривків речень) на задану тему, часто без урахування правил оформлення письма; переважають короткі прості речення, пов'язані простими сполучниками; численні орфографічні, лексичні, граматичні і пунктуаційні помилки. Написане є зрозумілим тільки для тих носіїв мови, які звикли до спілкування з не носіями мови.

СМР 2 (Функціональний)

Здатність надавати в письмовій формі інформацію про особисті та повсякденні робочі справи, складати відповідні документи (службові записки, короткі доповіді) та писати приватні листи на повсякденні теми.

Уміння описувати людей, місця, речі, сучасні, минулі і майбутні події завершеними, простими текстовими блоками. Здатність формулювати аргументовані твердження, давати письмові вказівки. Уміння поєднувати речення у зв'язну розповідь.

При цьому твердження можуть бути належним чином не упорядковані або не узгоджені. Зв'язок між твердженнями і тематичні переходи можуть бути нечіткими.

Письмо є зрозумілим для носія мови, який не звик до читання текстів, написаних іноземцями. Упевнене вживання простих, часто вживаних граматичних конструкцій, проте неточне вживання складних конструкцій.

Використання часто вживаної лексики, інколи з неточностями.

Граматичні, лексичні, орфографічні помилки та неправильна пунктуація інколи змінюють зміст або заважають розумінню того, що написано.

Рівень письмового вміння забезпечує здатність писати у відповідності із ситуацією, незважаючи на інколи відчутний брак навичок.

СМР 3 (Професійний)

Здатність правильно вести як приватну, так і офіційну кореспонденцію, складати документи на практичні, суспільні та професійні теми.

Уміння дуже легко писати на теми, що стосуються спеціалізованих галузей знань, формулювати аргументи, аналіз, припущення, складні пояснення, розповіді, описи; за обсягом написане може досягати розміру твору.

Уміння виражати в письмовій формі абстрактні поняття на складну тематику, яка може стосуватися таких галузей як економіка, культура, наука, техніка, а також сфери власної професійної компетенції. Незважаючи на те, що спосіб, у який формулюються думки при написанні текстів великого обсягу, може дещо відрізнятися від звичного для носія мови, передача змісту відбувається точно.

Зв'язок думок та хід розповіді чіткі, а зв'язок між основними змістовими елементами відповідає основній ідеї тексту. Змістові переходи зазвичай логічні. Правильне використання лексико-граматичних структур, правопис і пунктуація забезпечують точну передачу змісту.

Помилки трапляються рідко і не перешкоджають розумінню тексту носієм мови. Стиль письма може бути дещо нехарактерним для даної мови, але цілком відповідає ситуаційним потребам. Для повної відповідності нормам даної мови документи потребують незначного редагування освіченим носієм мови.

СМР 4 (Експертний)

Здатність писати точно і правильно на будь-яку професійну тематику, у тому числі для роз'яснення офіційної лінії або позиції. Упевнене володіння всіма видами і стилями письма під час написання текстів на різноманітну, навіть незнайому, загальну і спеціалізовану професійну тематику.

Уміння дуже правильно складати тексти на особисту і робочу тематику, готувати доповіді, робочі матеріали і чистові варіанти різноманітних документів.

Уміння користуватися письмом для переконування і висловлювання абстрактних думок. Тематика текстів може стосуватися таких галузей як економіка, культура, наука і техніка, проблематика власної професійної компетенції.

Правильне оформлення великих за обсягом текстів, ефективне вираження змісту, правильний вибір стилю письма. Тонке відчуття різноманітних стилів письма, здатність передавати змістові нюанси і семантичні відтінки.

СМР 5 (Досконалий / Рівень високоосвіченого носія мови)

Уміння писати на рівні високоосвіченого носія мови. Дотримання

принципів оформлення письма та стиль повністю відповідають культурним нормам і правилам, яких дотримуються носії мови під час складання офіційної та приватної кореспонденції, написання документів, підготовки статей для публікації і матеріалів, які стосуються професійної галузі. Написане є чітким та інформативним.

II. Перехідні рівні

1. Аудіювання

СМР 0 + (Завчений мінімум)

Розуміння окремих слів та фраз широкого вжитку та коротких простих речень, що містять інформацію про повсякденне життя. Для розуміння необхідні паузи і повторення навіть добре знайомих фраз. Часткове розуміння співрозмовника, який пристосовує мовлення при розмові з не носіями мови. Розуміння висловлювання за допомогою нелінгвістичних факторів.

СМР 1 + (Вживання +)

Сприйняття змісту розмови на повсякденну, суспільну і власну професійно-орієнтовану тематику у безпосередньому спілкуванні, яке відбувається з використанням стандартного варіанту мови.

Розуміння дуже простої інформації на рівні базових фраз і висловлювань, простих запитань і відповідей, а також часткове розуміння дещо складнішої інформації на конкретну тему, а саме опис осіб, місць або речей, а також розповіді про події, елементарні вказівки щодо напрямку руху і розпорядження. Як правило, неспроможність розуміти бесіду на рівні цілих абзаців. Тематика обмежується такими повсякденними потребами як житло, транспорт, покупки, а також розповідь про себе та про свою сім'ю, суспільні справи, що становлять особистий інтерес, плани щодо подорожі. Здатність розуміти декілька пов'язаних між собою речень за тематикою професійного спілкування, опис конкретної події, відповіді на запит інформації та пояснення.

Достовірне розуміння основного змісту, але нерозуміння деяких другорядних фактів. Здатність розуміти мову засобів масової інформації практично відсутня. Недостатнє розуміння носія мови може призвести до необхідності в повторах та перефразовуваннях речень.

СМР 2 + (Функціональний +)

Здатність розуміти зміст у більшості ситуацій офіційного і неформального спілкування на практичні, суспільні та професійні теми. Сприйняття змісту розмови в безпосередньому спілкуванні, яке відбувається з використанням стандартного варіанту мови, причому темп мовлення звичайний, з мінімальною кількістю повторень та перефразовувань, коли співрозмовником є носій мови, який не має досвіду спілкування з не носіями мови. Окрім розуміння інформації на різноманітні теми конкретного характеру, в яких надається опис або розповіді про сучасні, минулі і

майбутні події – часткове розуміння висловлювань, що використовуються під час зустрічей, обговорень, брифінгів та за інших умов, коли інформація надається протягом тривалого часу, включаючи теми та ситуації, що є незнайомими.

Рівень сприйняття достатній для розуміння основного змісту під час розмов на тематику, що пов'язана з професійною діяльністю. Здатність частково розуміти основні ідеї розмови між освіченими носіями мови, лекцій на загальні теми, достатньо чітких телефонних розмов і радіопередач.

Не завжди повне розуміння розмови з використанням таких засобів як припущення, висловлення та аргументація, заперечення. Здатність розуміння змісту висловлювань на абстрактні теми при, можливо, неповному розумінні формулювань. Не завжди чітке відчуття різниці між стилістичними рівнями. Спроможність розпізнавати гумор та емоційний стан. Можливе неповне розуміння прихованої інформації в усному мовленні. Іноді спостерігається нерозуміння деяких слів і фраз, що звучать в несприятливих умовах (наприклад, через гучномовець на вулиці або в ситуації підвищеної емоційної напруги). Можливе нерозуміння носіїв мови, які розмовляють у швидкому темпі, використовують сленг або сталі вислови.

СМР 3 + (Професійний +)

Здатність розуміти зміст розмови в більшості ситуацій офіційного і неформального спілкування на практичні, суспільні та професійні теми, включаючи теми, які становлять особистий інтерес або відносяться до галузі професійної компетенції. Відчутна легкість у розумінні тривалих розмов про власні та професійні потреби, а саме підтвердження рішення, опротестування, виправдання лінії поведінки.

Розуміння надзвичайно вишуканої мови, яка вживається для висвітлення питань, що цікавлять високоосвічених носіїв мови і стосуються навіть незнайомих тем. Розуміння носіїв мови під час проведення конференцій, переговорів, лекцій, брифінгів та обговорень. У більшості випадків здатність розуміти абстрактні поняття під час обговорення складних тем як економіка, культура, наука, техніка, а також галузі власної професійної компетенції. Здатність відстежувати несподівані зміни у висловленні думки на будь-які теми як на офіційному, так і на неофіційному рівні спілкування. Характерна здатність розуміти висловлювання, розраховані на різноманітну аудиторію, включаючи і ті, що використовуються для переконання, ствердження, обговорення.

У цілому спостерігається вміння розрізняти стилістичні рівні та розпізнавати гумористичні, емоційні відтінки, а також тонкощі мовлення, які вимагають соціокультурної компетенції. Сприйняття більшої частини інформації, яка подається засобами радіомовлення, розмови між носіями мови; часткове розуміння специфічної місцевої лексики та діалектів, хоча сформовані навички сприйняття на слух потребують подальшого тренування. Можливе неповне розуміння соціокультурних особливостей мовлення, що не перешкоджає розумінню носія мови.

СМР 4 + (Фаховий +)

Розуміння всіх типів і стилів усного мовлення зазвичай еквівалентне розумінню добре освіченого носія мови. Демонстрація повного розуміння соціокультурного аспекту мови будь-якої країни або територіального поширення мови. Можливе неповне розуміння носія мови, який спілкується на діалекті, вживає специфічну місцеву лексику або використовує жаргон, нетипові розмовні форми, а також неповне розуміння при значному шумі. Розуміння мовлення наближене до носія мови.

2. Говоріння

СМР 0 + (Завчений мінімум +)

Здатність висловлюватися на рівні основних потреб, використовуючи завчені одиниці мовлення. Здатність будувати речення шляхом поєднання знайомих, завчених мовних одиниць. Спроби побудувати монологічне висловлювання зазвичай невдалі. Лексичний запас є мінімальним, здатність до спілкування обмежується такими простими темами як привітання, надання короткої інформації про себе, числа, час, речі. Слова-зв'язки відсутні або вживаються неправильно. Під час усного спілкування, навіть за наявності повторів, здатність вести розмову обмежена, у тому числі з носієм мови, звиклим до спілкування з не носіями мови. Вимова, наголос та інтонація навіть у завчених фразах не відповідають фонетичній будові мови.

СМР 1 + (Вживання +)

Уміння вести просту розмову під час безпосереднього спілкування в типових повсякденних ситуаціях. Здатність розпочинати, підтримувати і завершувати нетривалу розмову, ставлячи короткі прості запитання співрозмовнику та відповідаючи на них.

Розуміння культури мовлення мінімальне. Здатність підтримувати тривалу розмову на конкретну тему не стійка. Мовлення характеризується вживанням зв'язних речень, а не абзаців. Здатність, використовуючи загальноновживані конструкції, спілкуватися на побутовому рівні з метою надавати розширену інформацію про себе. Уміння говорити про прості повсякденні робочі завдання, висловлювати прохання про надання речей, послуг і допомоги, звертатися за інформацією і роз'ясненням, висловлювати задоволення, незадоволення і схвалення.

Нестійка здатність надавати прості описи людей, місць або речей, подій, надавати фактичну інформацію та інструкції щодо орієнтування на місцевості, спілкуватися на теми робочого характеру та обговорювати новини. Однак спостерігається невпевненість та необхідність зміни теми розмови через недостатній лексичний запас. Тематика не обмежується виключно повсякденними потребами, а включає вміння спілкуватися про себе та про свою родину, справи, які становлять особистий інтерес, плани щодо подорожі.

Вживання простих конструкцій та граматичних зв'язків між ними мало контрольовані. Часові форми інколи вживаються неправильно. Вживання

лексичних одиниць іноді неправильно, за винятком найбільш вживаних висловлювань. Наявність великої кількості помилок у вимові, вживанні лексичних одиниць або граматичних конструкцій може заважати спілкуванню. Висловлювання думки дається важко. Носії мови, які звикли спілкуватися з іноземцями, повинні часто перепитувати і використовувати екстралінгвістичні вміння для того, щоб зрозуміти сказане.

СМР 2 + (Функціональний +)

Здатність спілкуватися в офіційному і неформальному оточенні на багато практичних, суспільних та професійних тем. Здатність обговорювати деякі свої захоплення та сфери компетенції, хоча інколи зміст сказаного є незрозумілим для носія мови.

Здатність використовувати мову для оповіді, опису, надання фактичної інформації, порівняння, надання детальних інструкцій та орієнтування на місцевості. Спостерігаються труднощі під час обґрунтування думки, роз'яснення та реагування на заперечення. Здатність висловлюватися під час проведення зустрічей, брифінгів, обговорювати незнайомі теми та ситуації дещо обмежена. Здатність під час розмови з носіями мови отримати інформацію або дізнатися про думку співрозмовника. Загалом спостерігається здатність обговорювати абстрактні теми, але абстрактні формулювання вживаються рідко. Здатність достатньо добре вести розмову з носіями мови, які не мають досвіду спілкування з іноземцями, хоча мовлення може бути дещо неприродним. Здатність поєднувати речення у висловлювання довжиною більше ніж абзац.

Можливі помилки в рідко вживаних або складних конструкціях, які притаманні для офіційного стилю спілкування. Фонетичні помилки іноді можуть заважати спілкуванню, але зазвичай висловлювання відповідає ситуації.

СМР 3 + (Професійний +)

Здатність ефективно спілкуватися в усіх формальних та неформальних ситуаціях на практичні, суспільні та професійні теми. Здатність вільно користуватися мовою в процесі виконання професійних обов'язків, у тому числі обґрунтовувати рішення, відповідати опоненту та відстоювати певні погляди. Здатність легко будувати монологи і висловлювати зміст правильно та ефективно. Тематика спілкування включає такі галузі як економіка, культура, наука, техніка, а також галузі власної професійної компетенції.

Спроможність виконувати широкий спектр винятково складних комунікативних завдань, наприклад представляти офіційну політику або позицію. Зазвичай ефективне спілкування з носіями мови під час участі в конференціях, переговорах, лекціях, презентаціях, брифінгах та дебатах. У більшості випадків здатність до спілкування на абстрактному рівні, користуючись абстрактною мовою в процесі обговорення складних тем.

Уміння вести розмову зазвичай відповідає ситуації. До певної міри здатність обирати той стиль спілкування, який найбільш відповідає характеру аудиторії. Мовленнєві навички зазвичай достатні для надання порад або переконання співрозмовника, хоча при цьому інколи бракує

соціолінгвістичної компетенції.

У процесі спілкування з носіями мови в основному правильний вибір тону розмови, здатність змінювати тон та реагувати на зміну тону, яку ініціюють співрозмовники. Інколи демонструється здатність висловлювати певні нюанси та непрямий або гумористичний зміст, а також правильно реагувати на ситуації, які вимагають розуміння культурних реалій, у тому числі використання співрозмовником прислів'їв та алюзій. Щоправда, виконання цих відносно складних комунікативних завдань пов'язане з труднощами, які проявляються у ваганні, незвичайному напруженні або помилках. Однак іноземний акцент, окремі граматичні та лексичні помилки і незнання деяких культурологічних особливостей мови не перешкоджають спілкуванню з носієм мови і не впливають на розуміння змісту розмови.

СМР 4 + (Експертний +)

Здатність точно, правильно і послідовно висловлювати думки в будь-яких ситуаціях. Уміння розмовляти еквівалентне вмінню високоосвіченого носія мови, мова якого є дуже розбірливою і відповідає культурним нормам країни або території, де вона поширена. Здатність правильно будувати розмову і повністю доносити зміст. Однак різниця з носієм мови відчувається через можливі окремі недоліки щодо вживання лексики, сталих висловів, розмовних форм, вимови і вигуків, які притаманні носію мови.

3. Читання

СМР 0 + (Завчений мінімум)

Уміння розрізняти всі літери в алфавітній системі, спроможність розділяти слова на склади, читати деякі (або всі) числа, окремі слова та фрази, особові імена чи назви місць, покажчики на вулицях, розташування офісів, магазинів, але ймовірно неправильне розуміння навіть цих текстів. Спроможність читати словосполучення, що зрозумілі за контекстом або легко запам'ятовуються, але неспроможність читати на рівні речень.

СМР 1 + (Вживання +)

Достатнє розуміння простих, легко зрозумілих автентичних друкованих текстів, які містять інформацію про повсякденні суспільні і звичайні робочі справи. Найбільш легко зрозумілими є такі матеріали як об'яви про суспільні заходи та короткі біографічні відомості. Також обмежена і не стійка здатність розуміти дещо більші за розміром тексти, такі як описи людей, місць, речей, виклад подій, фактів, інструкцій та вказівок.

Особа зазвичай не спроможна повністю розуміти тексти з обсягом у параграф. Найбільш прийнятні для розуміння теми стосуються загальних потреб, таких як харчування, житло, транспорт, магазини, подорожування, а також родина, особиста біографія та інтереси і плани щодо подорожування. Окрім цього, демонструється часткова здатність розуміти короткі ділові записки, прості для розуміння переліки фактів, відповіді на запити щодо надання або роз'яснення інформації. Під час читання таких текстів вірогідно найбільш зрозумілою є головна ідея, але при цьому можливе неправильне

розуміння деяких додаткових фактів. Аналогічно, здатність розуміти прості конструкції у коротких текстах, але можливе нерозуміння більш складних конструкцій. Часто проявляється здатність вгадувати значення незнайомих слів за контекстом, але можливі труднощі в розумінні змістових переходів у тексті і спробах зрозуміти їх значення за контекстом.

СМР 2 + (Функціональний +)

Здатність читати з повним розумінням різноманітні автентичні письмові матеріали на загальну та професійну тематику і розуміти більшість складних текстів, навіть на незнайомі теми. Здатність ефективно використовувати читання як засіб пізнання. До таких матеріалів можуть відноситися новини, інформаційні повідомлення, аналітичні статті в періодичних виданнях, призначених для освічених носіїв мови, особисті та ділові листи, доповіді і матеріали за спеціальною тематикою.

Уміння відокремлювати головну ідею від другорядних подробиць, використовувати контекстну інформацію, загальні знання і великий лексичний запас для того, щоб легко здогадуватися про значення незнайомих слів.

При цьому не завжди точно тлумачення текстів, які містять припущення, обґрунтування, аргументи та різноманітні види розповідей. Часткове розуміння абстрактного змісту в текстах на складну тематику, але при цьому неповне розуміння абстрактної мови таких текстів. Епізодично проявляється здатність “читати між рядками” (розуміти приховану інформацію), розрізняти стилі та розуміти гумор або емоційні акценти в тексті.

СМР 3 + (Професійний +)

Здатність читати з повним розумінням різноманітні автентичні тексти, призначені для широкого кола читачів. Майже абсолютне розуміння всіх стилів і видів письмової мови, яка використовується у публікаціях на професійні теми в газетах, журналах і спеціальній літературі, призначеній для освіченої аудиторії.

Розуміння більшості складних текстів абстрактного змісту і мови складних спеціальних текстів (наприклад на економічну, культурологічну, науково-технічну, а також власну професійну тематику). Здатність успішно використовувати читання як засіб навчання, правильно тлумачити прочитане, співвідносити ідеї або “читати між рядками” (розуміти приховану інформацію). Тонке відчуття різниці між стилями. Здатність розпізнавати гумор, емоційне забарвлення та тонкощі письма. Майже повне розуміння дуже складної письмової мови, якою користуються високоосвічені носії мови, навіть якщо матеріал стосується незнайомої тематики, має надзвичайно складну структуру, містить рідковживані сталі вирази або має лінгвокультурні особливості.

Часткова здатність визначати соціолінгвістичні і культурні ознаки будь-якої країни або регіону, в яких дана мова є основною мовою письмової комунікації, а також визначати письмові матеріали, споріднені в рамках даної культури. Здатність відстежувати несподівані повороти думки в

письмовій розповіді, призначеній для освіченого читача.

Однак при цьому – часткова нездатність упоратись із деякими найскладнішими завданнями під час читання – такими як розуміння прихованого змісту або відчуття культурних особливостей мови.

СМР 4 + (Експертний +)

Розуміння всіх видів і стилів написаного тексту майже завжди на рівні високоосвіченого носія мови. Особа зазвичай демонструє такі ж можливості, як високоосвічений носій мови – не фахівець у даній галузі, який читає звичайні юридичні документи, технічні тексти, сучасні або класичні літературні твори. Здатність упізнавати соціолінгвістичні і культурні ознаки будь-якої країни або регіону, в яких дана мова є основною мовою письмової комунікації, а також достовірно визначати письмові матеріали, споріднені в рамках даної культури.

Однак епізодично можливі невдачі в розумінні письмового матеріалу з елементами впливу місцевого діалекту, маргінальної мови або сленгу. Зазвичай присутня здатність читати різноманітні документи, написані від руки, у тому числі ті, які написані не зовсім розбірливо.

4. Письмо

СМР 0 + (Завчений мінімум)

Здатність писати літери в алфавітній системі, або знаки в складовій системі письма, або декілька найбільш уживаних символів в ієрогліфічній системі. Здатність писати цифри, дати, власне ім'я, національність, адресу та інші відомості, які зазвичай вказуються під час заповнення бланків. Здатність писати лише завчений матеріал, типові вирази, списки знайомих предметів або декілька коротких завчених речень. Спроби писати реченнями зазвичай не вдалі. Написання слів і навіть зображення письмових знаків (літер, знаків, ієрогліфів) часто не правильне.

СМР 1 + (Вживання +)

Здатність робити короткі нотатки та писати особисті листи, листівки і запрошення, записувати телефонні повідомлення, заповнювати бланки і анкети. Здатність писати прості повідомлення особистого або повсякденного робочого змісту, однак практично без урахування культурних норм і правил, що існують у даній мові.

Уміння писати інструкції, надавати описи людей, місць або речей, описувати хід подій і складати короткі зведення фактів сформовані недостатньо. Часткова здатність формувати абзац з декількох речень.

Теми для письма стосуються елементарних потреб, таких як харчування, житло, перевезення, покупки, а також сім'я, розповідь про себе, власні інтереси, плани щодо подорожування, прості робочі питання. Написане зрозуміле для носіїв мови, які мають досвід читання того, що написано іноземцями, інші ж змушені уточнювати зміст у автора.

Вживання простих граматичних конструкцій часто не точне. Можливе неправильне вживання часових форм. Використання слів може бути

неточним, за винятком часто вживаних слів. Помилки у використанні лексики, правописі і пунктуації інколи ускладнюють розуміння того, що написано.

СМР 2 + (Функціональний +)

Здатність писати відносно завершені повідомлення особистого та неофіційного характеру, складати документи на теми практичної діяльності, соціальні і повсякденні робочі потреби. Здатність формулювати і розвивати ідею, яка стосується галузі власної професійної компетенції, у такий спосіб, що часто, хоч і не повною мірою, сприяє її ефективному вираженню і є прийнятним для носія мови.

Здатність на прийнятному рівні достатньо інформативно складати розповіді і описи, описувати і стверджувати факти, порівнювати і протиставляти, надавати вказівки. Менш успішно вдається обґрунтовувати думку, писати роз'яснення і заперечення. Здатність писати на абстрактні теми, але володіння абстрактною письмовою мовою є недостатнім.

Певна здатність групувати декілька параграфів у довгий текстовий документ, хоча при цьому відчутні деякі обмеження, наприклад викладення і розвиток думок часто недостатньо зрозумілі, а змістові переходи можуть сприйматися дещо неприродно.

Окрім цього, неточний підбір слів і неправильне використання складних граматичних конструкцій, сполучників і пунктуації інколи заважають спробам викласти аргументацію у формі зв'язного великого за розміром тексту.

Однак викладене у формі прози є зрозумілим для носія мови, який не має досвіду читання матеріалів, написаних іноземцями.

СМР 3 + (Професійний +)

Здатність писати з повним розумінням різноманітні автентичні тексти, розраховані на широкий загаль читачів. Також майже повне відчуття всіх стилів і типів письмової мови, що використовуються для письма на професійну тематику, наприклад у газетах, журналах та професійно-орієнтованих виданнях, розрахованих на високоосвіченого читача.

Зазвичай присутня здатність повністю розуміти абстрактний зміст і мову в дуже складних текстах на таку тематику як економіка, культура, наука, техніка тощо, а також матеріалів, що стосуються професійної компетенції.

Уміння використовувати читання як засіб навчання, правильно тлумачити матеріал, співвідносити думки і “читати між рядками” (розуміти приховану інформацію). Здатність відчувати стилі, розуміти гумор, емоційне забарвлення і тонкощі письмової мови.

Здатність, навіть якщо тема незнайома, майже повністю розуміти дуже складну письмову мову, що вживає високоосвічений носій мови. Це стосується також і текстів, в яких використовуються дуже складні граматичні конструкції, рідко вживані сталі вислови, або йдеться про маловідомі для неносіїв мови культурні особливості.

СМР 4 + (Експертний +)

Уміння писати чітко і точно забезпечує можливість займатися будь-якою професійною діяльністю. Письмове вміння майже повністю відповідає рівню високоосвіченого носія мови.

Структура написаних текстів майже завжди відповідає встановленим принципам, а стиль – культурним нормам, яких дотримуються носії мови під час укладання офіційної і неофіційної кореспонденції та документів, підготовки статей до публікації і написання матеріалів на професійну тематику. Написане майже завжди є зрозумілим та інформативним.

Однак можливі окремі випадки нетипового і неточного використання слів або недотримання культури письма.

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України

Додаток 2

до Основних засад мовної
підготовки особового складу
в системі Міністерства
оборони України

Співвіднесення мовного стандарту STANAG 6001
до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти – це міжнародний визнаний стандарт опису ступенів (або рівнів) розвитку мовленнєвої компетентності, що забезпечує загальноєвропейську спільну основу для розробки навчальних планів з мовної підготовки, типових програм, підручників тощо. Вони у доступній формі описують чому мають навчитися ті, хто оволодіває мовою, щоб користуватися нею для спілкування, та які знання і вміння їм потрібно розвивати, щоб діяти найбільш ефективно.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (далі – ЗРМО) визначають, також, рівні володіння мовленням, що дозволяють вимірювати досягнення тих, хто навчається, на кожному ступені навчання або впродовж усього життя.

Однозначно співставити рівні мовленнєвої компетентності стандарту STANAG 6001 та ЗРМО є проблематичним, з огляду на різні підходи під час розробки двох систем оцінювання. Однак, за результатами опрацювання зазначеного питання Міжвідомчою комісією з іншомовної освіти сектору безпеки і оборони України запропоновано наступний варіант співвіднесення рівнів мовленнєвої компетентності, що наведений у таблиці.

Таблиця

Рівні мовленнєвої компетенції за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти	Рівні мовленнєвої компетенції за стандартом НАТО STANAG 6001
A1	0, 0+
A2	1, 1+
B1	1+, 2
B2	2, 2+
C1	2+, 3
C2	3+, 4

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України

Додаток 3
до Основних засад мовної
підготовки особового складу
у системі Міністерства
оборони України

Рекомендована кількість академічних годин навчальних занять
із загальної мовної підготовки

Рекомендована кількість академічних годин (академічна година дорівнює 45 хвилинам) навчальних занять із загальної мовної підготовки для досягнення особовим складом мовленнєвих рівнів СМР 1 – СМР 3 у процесі вивчення іноземної мови (на прикладі англійської мови) наведено у таблиці.

Таблиця

Вступний рівень	Цільовий рівень		
	до СМР 1 (академ. годин)	до СМР 2 (академ. годин)	до СМР 3 (академ. годин)
від СМР 0	500	1000	1500
від СМР 1	—	500	1000
від СМР 2	—	—	700

Директор Департаменту військової освіти науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України